

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B. E. G.
przeciwko [...] BANK Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.
o sprostowanie protokołu powypadkowego i ustalenie wypadku przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 stycznia 2019 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w O.
z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt IV Pa [...],

**1. odrzuca zażalenie w części dotyczącej punktu pierwszego
zaskarżonego postanowienia,**

**2. oddala zażalenie w części dotyczącej punktu drugiego
zaskarżonego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt IV Pa [...],
Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. - w sprawie
z powództwa B. E. G. przeciwko [...] BANK S.A. w W. o sprostowanie protokołu
powypadkowego i ustalenie wypadku przy pracy, rozpatrując wniosek
pełnomocnika powódki o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie
na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt
IV Pa [...] oraz o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia tego wyroku:
w pkt 1) oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku

o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku i jego doręczenia; w pkt 2) odmówił sporządzenia na piśmie uzasadnienia wyroku i jego doręczenia.

Sąd Okręgowy ustalił, że wyrokiem z dnia 17 września 2018 r. Sąd Okręgowy w O. w sprawie IV Pa [...] oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt IV P [...], oraz orzekł o kosztach procesu za instancję odwoławczą. W dniu 25 września 2018 r. pełnomocnik powódki złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt IV Pa [...]. Złożył również odrębnym pismem wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie go na adres pełnomocnika. W uzasadnieniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku wskazał, że termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 17 września 2018 r. upłynął 24 września 2018 r. Złożenie tego wniosku główny pełnomocnik powódki polecił pełnomocnikowi substytucyjnemu - radcy prawnemu P. T. w ramach zasad stałej współpracy. Według tych zasad osoba obecna na publikacji wyroku jest odpowiedzialna za złożenie wniosku o uzasadnienie. Na publikacji wyroku w sprawie niniejszej był obecny radca prawny P. T.. Niestety w wyniku zapomnienia nie złożył on w terminie wniosku o uzasadnienie wyroku. Pełnomocnik główny - wnioskujący o przywrócenie terminu - wskazał również, że gdy tylko ten błąd zauważył złożył bezzwłocznie przedmiotowy wniosek. Wskazał też, że do uchybienia terminu doszło bez jego winy, ponieważ polecił on wykonanie czynności złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia innej osobie i nie dopuścił się przy tym winy w wyborze, bowiem powierzył wykonanie czynności profesjonalnemu prawnikowi - radcy prawnemu. Do wniosku o przywrócenie terminu zostało dołączone oświadczenie radcy prawnego P. T., potwierdzające okoliczności podane przez pełnomocnika głównego we wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku - tj., że pełnomocnik substytucyjny zapomniał złożyć taki wniosek w terminie.

Sąd Okręgowy - powołując się na przepisy art. 168 § 1 k.p.c. oraz art. 169 § 2 k.p.c. - stwierdził, że nie można przyjąć, iż brakiem winy w niedochowaniu

terminu jest to, że pełnomocnik substytucyjny (radca prawny) ustanowionego w sprawie zawodowego pełnomocnika strony (adwokata) zapomniał złożyć taki wniosek. Nie jest to bowiem wykazanie braku winy pełnomocnika głównego w przekroczeniu terminu do dokonania czynności procesowej, a wykazanie braku staranności i profesjonalizmu po stronie pełnomocnika strony, co obciąża również stronę. Sprawą zawodowego pełnomocnika strony, będącego adwokatem jest to, w jaki sposób organizuje swoją pracę. To, że zawodowy pełnomocnik w taki sposób organizuje pracę własną, że posługuje się pełnomocnikiem substytucyjnym realizując różne czynności na rzecz mocodawcy, nie może powodować uwzględnienia wniosku o przywrócenie uchybionego terminu do dokonania omawianej czynności procesowej w sytuacji zaniedbania osoby, którą się posłużył. Według obiektywnego miernika staranności wymaganego od profesjonalisty, powinien on wykazywać ciągłe zainteresowanie sprawą swojego klienta, kontrolować stan powierzonej mu sprawy i spowodować, aby wniosek o uzasadnienie wyroku został złożony w terminie. Sąd Okręgowy podkreślił, że pełnomocnik substytucyjny pełnomocnika głównego, będący radcą prawnym był obecny na rozprawie apelacyjnej bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku. Wskazywanie więc aktualnie we wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji tego, że osoba ta po prostu zapomniała w terminie złożyć wniosek jest jedynie potwierdzeniem nieprofesjonalnego działania pełnomocnika strony.

Powyższe postanowienie Sądu Okręgowego pełnomocnik powódki zaskarżył zażaleniem w całości, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia przez przywrócenie powódce terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt: IV Pa [...] i jego doręczenia oraz o uchylenie pkt 2) zaskarżonego postanowienia; ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i przekazanie do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji sprawy z wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku i jego uzasadnienia, oraz wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku i jego uzasadnienia. W zażaleniu zawarto również wniosek o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego w tym

zastępstwa procesowego powódki według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego odnoszące się do punktu pierwszego zaskarżonego postanowienia podlega odrzuceniu.

Zgodnie z treścią art. 394¹ § 2 k.p.c. w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. W myśl ustalonej judykatury wyklądania art. 394¹ § 2 k.p.c. implikuje konstatację, że zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji ma charakter wyjątkowy, zostało bowiem dopuszczone wyłącznie na wydane w „sprawach kasacyjnych” postanowienia kończące postępowanie w sprawie, z wyraźnym wyłączeniem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Ponieważ przepis ten wprowadza wyjątek od zasady, że zażalenie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od orzeczeń sądu pierwszej instancji, nie powinien być interpretowany w sposób rozszerzający. Z tego względu od postanowienia sądu drugiej instancji przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego tylko wówczas, jeżeli jest to orzeczenie kończące postępowanie w sprawie i zostało wydane w sprawie, w której przysługuje prawo wniesienia skargi kasacyjnej. Postanowienie o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku nie kończy postępowania w sprawie, niezależnie od tego, czy zostało wydane przez sąd pierwszej, czy drugiej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2017 r., III PZ 2/17, LEX nr 2312219), dlatego zażalenie na takie postanowienie nie przysługuje. Zażalenie pełnomocnika powódki w tym zakresie (pkt 1 zaskarżonego postanowienia) należało zatem odrzucić (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ oraz art. 373 i 371 k.p.c.).

Postanowienie Sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem (jako wniesiony po terminie) w celu wniesienia

skargi kasacyjnej jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. i jeżeli zapadło w sprawie, w której przysługuje skarga kasacyjna, może być przedmiotem zażalenia do Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 28 października 2015 r., I UZ 12/15, LEX nr 2122375 i przytoczone w nim orzecznictwo). Natomiast cechy zaskarżalności takim środkiem odwoławczym, jak wyżej wskazano, nie ma postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Postanowienie takie nie kończy bowiem postępowania w sprawie. Należy ono do kategorii postanowień, o których mowa w art. 380 k.p.c., co oznacza, iż na tej podstawie prawnej, na wniosek strony, przy rozpoznaniu zażalenia na postanowienie kończące postępowanie w sprawie o odrzuceniu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, rozpoznaniu podlega także, mające wpływ na jego wydanie, postanowienie oddalające wniosek o przywróceniu terminu do dokonania tej czynności procesowej (por. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001 nr 1, poz. 1 i z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001 nr 2, poz. 22). Na wniosek strony (zgłoszony w zażaleniu) postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem może być skutecznie zwalczane w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem w celu wniesienia skargi kasacyjnej. Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich nie wyrażonych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., II UZ 35/11, LEX nr 1312361).

Ad casum Sąd Okręgowy w O. w sposób nieprecyzyjny „odmówił sporządzenia na piśmie uzasadnienia wyroku i jego doręczenia” (punkt drugi zaskarżonego postanowienia), zamiast odrzucić taki wniosek jako wniesiony po terminie wraz z podaniem adekwatnej podstawy prawnej. W sporządzonym przez pełnomocnika, będącego adwokatem, zażaleniu zaskarżającym postanowienie - w istocie - odrzucające wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, nie zawarto ani stosownego wniosku, o którym stanowi art. 380 k.p.c., ani nawet nie

powołano tego przepisu. Zawarte w uzasadnieniu zażalenia rozważania dotyczące przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej i zasadności niezastosowania art. 168 § 1 k.p.c. nie mogą być same w sobie uznane za taki wniosek i wywołać określonego w art. 380 k.p.c. skutku, polegającego na zweryfikowaniu postanowienia w części objętej jego punktem pierwszym, a dotyczącej oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej. Badanie na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. prawidłowości orzeczenia, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia, nie było zatem dopuszczalne, ze względu na brak w zażaleniu stosownego wniosku.

Na marginesie więc tylko można dodać, że sugestie zawarte w zażaleniu uprawdopodobnienia przez pełnomocnika powódki okoliczności uzasadniających wniosek o przywrócenie terminu, a więc uprawdopodobnienie, że bez swojej winy nie dokonał czynności w terminie (art. 169 § 2 w związku z art. 168 § 1 k.p.c.), nie są uzasadnione. W cytowanym w uzasadnieniu zażalenia postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2017 r., w sprawie II PZ 27/16 stan faktyczny był odmienny - spotkanie powoda z jego pełnomocnikiem zakończyło się o godz. 19:30. Bezpośrednio po nim doszło do awarii komputera. Wezwany informatyk odzyskał dane dopiero o godz. 23:45. Przesyłkę nadano na pocztę w nocy o godz. 2:51. Zważywszy na przebieg zdarzeń, doszło do wystąpienia okoliczności losowych, niezależnych od powoda, a zarazem niemożliwych do przewidzenia. W rezultacie, wystąpiły w tamtej sprawie okoliczności uzasadniające przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia z art. 168 § 1 k.p.c.

W sprawie objętej obecnym zażaleniem nie wystąpiły okoliczności obiektywnie utrudniające lub uniemożliwiające złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku w terminie.

Skoro zatem wniosek o nadesłanie pisemnego uzasadnienia wyroku został złożony z przekroczeniem terminu określonego w art. 387 § 3 zdanie pierwsze k.p.c., to konieczne stało się jego odrzucenie na podstawie art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c. W zażaleniu pełnomocnik powódki nie zarzucił naruszenia tych przepisów.

Z powyższych względów zażalenie dotyczące punktu drugiego

zaskarżonego postanowienia podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.